

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku "K." [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przy uczestnictwie M. A. P.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek
lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej,
członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej
prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie jej działalności, spółki handlowej,
przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt VIII Ga [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika M. A. P. na rzecz wnioskodawcy
"K." [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił
apelację uczestnika M. A. P. od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 27
września 2019 r., orzekającego wobec uczestnika na wniosek „K.” W. spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w P. zakaz prowadzenia działalności

gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie tej działalności, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia na okres 5 lat i oddalającego wniosek w pozostałym zakresie.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika M. P.. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do pytań: (1) „czy art. 11 ust. 1 i ust. 2 w zw. z ust. 3 – 5 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn: Dz. U. z 2015 r., poz. 233, ze zm.; dalej – „Prawo upadłościowe” lub „p.u.”) pozwalają przyjąć, że dłużnik stał się niewypłacalny w momencie, gdy zaciągnięte przez niego zobowiązania ogółem przekraczają („realną”) wartość należności, a tym samym czy od daty zaistnienia takiej sytuacji rozpoczyna swój bieg termin wskazany w art. 21 ust. 1 w zw. z ust. 2 p.u. do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika”; (2) czy ustalenie, że doszło do obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego w rozumieniu art. 373 ust. 2 p.u. – jako materialnoprawnej przesłanki orzeczenia zakazu na podstawie art. 373 ust. 1 pkt 1 p.u. – wymaga wykazania, o ile wartość ta uległa obniżeniu”.

Wnioskodawca w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej

okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecnictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oparcie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecnictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć.

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie odpowiadają żadnej z dwóch wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przede wszystkim nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniami w tej właśnie sprawie. Ich ujęcie - ograniczone do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji - wskazuje na odniesienie ich do okoliczności konkretnej sprawy i dążenie do

uzyskania tą drogą poglądu, który miałby służyć jej rozstrzygnięciu, nie zaś na istnienie w tym zakresie ogólnego problemu związanego z wykładnią prawa. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniły się zagadnienia wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, których wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Ponadto, przesłanki orzeczenia zakazu pozbawienia praw – o którym mowa w art. 373 p.u. – są przedmiotem ugruntowanego stanowiska piśmiennictwa i orzecznictwa Sądu Najwyższego, a wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje o potrzebie kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Samo tylko stwierdzenie winy w działaniu nie ma przesądzającego znaczenia dla orzeczenia zakazu. Sąd powinien łącznie wziąć pod uwagę obie przesłanki, które muszą być kumulatywnie spełnione: winę i skutki podejmowanego działania, w tym w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2006 r., II CSK 14/05, niepubl., z dnia 24 września 2010 r., IV CSK 92/10, niepubl., z dnia 27 kwietnia 2018 r., IV CSK 239/17, niepubl., z dnia 30 listopada 2017 r., IV CSK 33/17, niepubl., z dnia 2 marca 2016 r., V CSK 401/15, niepubl., i z dnia 28 lutego 2019 r., V CSK 632/17, niepubl.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, że art. 373 ust. 2 p.u. nie wymaga procentowego lub kwotowego określenia obniżenia wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa lub rozmiaru pokrzywdzenia wierzycieli (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2020 r., III CZP 61/19, Biuletyn SN – IC 2020, nr 7-8 oraz z dnia 12 marca 2021 r., I CSKP 49/21, niepubl.).

Stwierdzono także że o dłużniku niewypłacalnym można mówić w razie spełnienia jednej z dwóch przesłanek określonych w art. 11 p.u. – utraty zdolności płatniczej, czyli obiektywnego braku możliwości wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (art. 11 ust. 1-2) oraz przewagi zobowiązań nad majątkiem (art. 11 ust. 2 – 7). Przesłanki te są niezależne od siebie i wystarczy by spełniła się jedna z nich (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1999 r., III CKN 276/98, niepubl., z dnia 19 grudnia 2002 r., V CKN 342/01, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., II UK 308/10, niepubl.). Wykonanie obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości powinno zatem

nastąpić w ustawowym terminie od zaistnienia, którejkolwiek z przesłanek niewypłacalności o której mowa w art. 11 p.u., z uwzględnieniem, że w obecnym stanie prawnym termin ten, w zakresie przesłanki nadmiernego zadłużenia, będzie biegł dopiero, gdy stan ten będzie się utrzymywać przez kolejnych 24 miesięcy (art. 11 ust. 2 p.u.).

Również przyjęte przez Sąd Okręgowy rozwiązanie problemów intertemporalnych, które wystąpiły w sprawie, odpowiada stanowisku prezentowanemu w tym przedmiocie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 105/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 138 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CSK 37/15, niepubl., z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 55/15, niepubl., z dnia 6 marca 2014r., V CSK 210/13, niepubl., i z dnia 25 kwietnia 2014r., II CSK 385/13, Biuletyn SN 2014, nr 9, str. 7). Zaniechania skarżącego w złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości stanowiące podstawę orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, miały miejsce zarówno przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (jedn. tekst: Dz. U. z 2019, poz. 243 ze zm., dalej: „Pr.r.”), jak i po jej wejściu w życie, do oceny skutków tego zaniechania stosuje się zatem przepisy Prawa upadłościowego po dokonanej w dniu 1 stycznia 2016 r. nowelizacji, natomiast do ustalenia stanu niewypłacalności spółki należy stosować przepisy tej ustawy w obu jej brzmieniach, gdyż fakt ten zaistniał przed 1 stycznia 2016r., ale niewypłacalność trwała również po tej dacie (art. 452 ust. 2 i 3 pr. r.).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 8 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

